

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 23Tos/30/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3813010219
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Beáta Javorková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2021:3813010219.3

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Beáty Javorkovej a sudcov JUDr. Ondreja Samaša a JUDr. Mariána Dunčka na neverejnom zasadnutí konanom dňa 23. marca 2021 prejednal sťažnosť

C. S.,

nar. XX.XX.XXXX v H., trvale bytom H., H. č. XXXX/XX,

ktorú podal proti uzneseniu Okresného súdu Prievidza sp. zn. 1Nt/10/2013 zo dňa 27.01.2021 a taktod jednomyseľne

rozhodol:

Podľa § 194 ods. 1 písm. a) Tr. por. zrušuje sa napadnuté uznesenie v celom rozsahu.

Podľa § 74 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. sa C. S. mení ochranné psychiatrické liečenie ambulantnou formou, ktoré mu bolo uložené uznesením Okresného súdu Prievidza sp. zn. 1Nt/10/2013 zo dňa 19.06.2013 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 2Tos/74/2013 zo dňa 27.08.2013 v spojení s uznesením Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 1Nt/22/2014 zo dňa 10.03.2014, na ochranné psychiatrické liečenie ústavnou formou.

odôvodnenie:

Uznesením prokurátora Okresnej prokuratúry Prievidza sp. zn. 1Pv 875/12/3307 zo dňa 13.02.2013, právoplatným dňa 28.03.2013, bolo podľa § 215 ods. 1 písm. c) Tr. por. zastavené trestné stíhanie C. S. pre skutok právne posúdený ako prečin krádeže podľa § 212 ods. 1 Tr. zák., pretože nebol v čase činu pre nepříčetnosť trestne zodpovedný.

Následne na návrh prokurátora Okresnej prokuratúry Prievidza uznesením Okresného súdu Prievidza sp. zn. 1Nt/10/2013 zo dňa 19.06.2013 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 2Tos/74/2013 zo dňa 27.08.2013 bolo C. S. podľa § 73 ods. 1 Tr. zák. uložené ochranné psychiatrické liečenie ústavnou formou.

Uznesením Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 1Nt/22/2014 zo dňa 10.03.2014, právoplatným dňa 10.03.2014, bolo C. S. zmenené ochranné psychiatrické liečenie z formy ústavnej na ambulantnú.

Uznesením súdu prvého stupňa bolo rozhodnuté tak, že podľa § 74 ods. 1 Tr. zák. sa C. S. mení ochranné psychiatrické liečenie ambulantnou formou uložené mu uznesením Okresného súdu Žiar nad Hornom sp. zn. 1Nt/22/2014 zo dňa 10.03.2014 na ochranné psychiatrické liečenie ústavnou formou.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote písomne C. S. sťažnosť prostredníctvom obhajkyne. Uviedol, že nie je pravdou, že by sa zhoršil jeho stav a že by sa nepodroboval liečbe. Zhoršenie jeho

zdravotného stavu tiež nevyplýva ani z vypracovaného znaleckého posudku. Od podania návrhu na zmenu formy ochranného liečenia sa podrobuje liečbe pravidelne a presne podľa liečebných pokynov lekárky MUDr. K. P. Súd prvého stupňa však neskúmal tento aktuálny stav ku dňu svojho rozhodovania. Od roku 2013 nespáchal žiaden trestný čin. Iba skutočnosť, že sa nemal udržať v stave trvalej abstinencie, nemôže byť zákonným dôvodom na uloženie ochranného liečenia, ak jeho pobyt na slobode nie je nebezpečný v tom zmysle, že naďalej môže páchať trestnú činnosť. Výkon ochranného liečenia v zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti je závažný zásah do osobnej slobody, pričom poukázal predovšetkým na princíp proporcionality. Podľa jeho názoru prichádza do úvahy postup podľa § 74 ods. 2 Tr. zák., t.j. ukončenie ochranného liečenia, nakoľko jeho účel nemožno dosiahnuť. Pritom zo znaleckého posudku č. 39/2020 znalca MUDr. O. I., PhD. vyplýva, že aktuálne je jeho duševný stav čiastočne stabilizovaný, v stave čiastočnej sociálnej úzdravy. Znalec zároveň neuvádza, že jeho pobyt na slobode je t. č. pre spoločnosť nebezpečný, a teda nie je naplnená jedna zo základných podmienok pre uloženie ochranného liečenia podľa § 73 ods. 1 Tr. zák. Navrhol, aby krajský súd napadnuté uznesenie zrušil podľa § 194 ods. 1 písm. a) Tr. por.

Krajský súd v Trenčíne, ako súd nadriadený súdu prvého stupňa, primárne zistiac, že podaná sťažnosť je prípustná, bola podaná oprávnenou osobou a v zákonom stanovenej lehote, na neverejnom zasadnutí podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť, ako aj konanie, ktoré tomuto výroku predchádzalo, a dospel k záveru, že sťažnosť C. S. je čiastočne dôvodná, avšak len pre nesprávosti vo výrokovej časti napadnutého uznesenia.

Súd prvého stupňa správne procesne postupoval, keď o zmene formy ochranného liečenia rozhodoval na verejnom zasadnutí v súlade s ustanovením § 446 ods. 1 Tr. por., na ktorom bol C. S. pred rozhodnutím aj vypočutý.

Ďalej krajský súd dospel k záveru, že samosudca súdu prvého stupňa na základe vykonaného dokazovania na verejnom zasadnutí dospel k správnym právnym záverom.

Podľa § 73 ods. 1 Tr. zák. v znení účinnom do 31.07.2013 súd uloží ochranné liečenie v prípadoch uvedených v § 39 ods. 2 písm. c) a § 40 ods. 1 písm. c) alebo ak páchatel činu inak trestného nie je pre nepričetnosť trestne zodpovedný a jeho pobyt na slobode je nebezpečný.

Z tohto zákonného ustanovenia teda vyplýva, že spáchanie trestného činu nepričetným páchatelom samo osebe nestačí na uloženie ochranného liečenia, ak nie je súčasne splnená aj podmienka, že pobyt páchatela na slobode je nebezpečný. Stav nepričetnosti musí existovať v čase spáchania činu, ale nebezpečnosť pobytu páchatela na slobode treba posudzovať podľa stavu existujúceho v čase rozhodovania súdu o ochrannom liečení.

Nebezpečnosť pobytu páchatela na slobode nemožno pritom vyvodzovať iba z jeho konania, ktoré inak vykazuje znaky trestného činu. Pre záver o pravdepodobnosti možného opakovania takéhoto inak trestného konania sa musí zisťovať stupeň jeho duševnej poruchy, prípadne jeho doterajšie protizákonné prejavy, ktoré môžu vytvárať stav nebezpečnosti pre spoločnosť pri jeho ponechaní na slobode.

Podľa § 74 ods. 1 veta tretia Tr. zák. ak možno vzhľadom na povahu choroby a liečebné možnosti očakávať, že účel splní aj ambulantné liečenie, môže súd nariadiť aj tento spôsob liečenia, prípadne ústavné liečenie zmeniť na ambulantné liečenie alebo v odôvodnenom prípade aj naopak.

Podľa § 74 ods. 2 Tr. zák. ochranné liečenie potrvá, kým to vyžaduje jeho účel. Trvanie ochranného liečenia uloženého páchatelovi, ktorý užíva návykovú látku a spáchal trestný čin pod jej vplyvom alebo v súvislosti s jej užívaním, môže byť však ukončené, ak sa počas jeho výkonu zistí, že jeho účel nemožno dosiahnuť. O prepustení z ochranného liečenia rozhoduje súd.

V prvom rade krajský súd poukazuje na to, že C. S. v čase spáchania trestnej činnosti trpel duševnou chorobou v pravom slova zmysle - Nediferencovanou schizofróniou s hebefrónnymi a paranoidnými príznakmi. Jeho pobyt na slobode z dôvodu tejto duševnej poruchy znalci vyhodnotili ako nebezpečný pre spoločnosť. C. S. nespáchal čin inak trestný pod vplyvom návykovej látky. Abúzus psychoaktívnych látok v jeho anamnéze bol sekundárny k primárnemu duševnému ochoreniu.

Krajský súd ďalej považuje za potrebné uviesť, že samosudca súdu prvého stupňa rozhodoval o zmene formy ochranného liečenia na návrh ošetrojúcej lekárky MUDr. K. P.j, u ktorej C. S. dlhodobo vykonáva uložené ochranné psychiatrické liečenie ambulantnou formou. Návrh odôvodnila tým, že C. S. sa síce podrobuje ochrannému liečeniu, ale vzhľadom na jeho neschopnosť udržania abstinencie od návykových látok a opakovanú dekompenzáciu jeho psychického stavu s alteráciou správania a nutnosťou opakovaného dožadovania sa akútnej lekárskej intervencie rodinou ochranné liečenie ambulantnou formou neplní svoj účel.

Súd prvého stupňa pred rozhodnutím správne pribral do konania aj znalca MUDr. O. I., PhD. na vypracovanie (nového) znaleckého psychiatrického posudku, v ktorom by zodpovedal aj na otázku, či je potrebná zmena formy ochranného liečenia, alebo nie je potrebné ochranné liečenie zrušiť. Znalec bol na verejnom zasadnutí aj vypočutý, pričom zotrval na záveroch svojho znaleckého posudku č. 39/2020.

Z tohto znaleckého posudku vyplynulo, že spustenie schizofrénie u C. S. iniciovalo nadužívanie rôznych psychoaktívnych látok, na ktorých sa stal postupne závislým. Začali sa u neho vyskytovať poruchy správania, spojené s agresívnymi prejavmi, ktoré museli byť riešené akútnou hospitalizáciou za účasti polície. Absolvoval opakované hospitalizácie na psychiatrii, skoro vždy ako následok nespôlupráce v liečbe s vynechávaním medikácie. Objavili sa aj zmeny v jeho osobnosti - zvýšená impulzivita, znížená frustračná tolerancia. Aktuálne je jeho duševný stav len čiastočne stabilizovaný, je v stave čiastočnej sociálnej úzdravy, čo znamená, že príznaky schizofrénnej poruchy sú prítomné „v skrytej forme - vie ich skrývať“, nehovorí o nich, nie sú viditeľné, no jeho psychika je labilná a po minimálnej záťaži, hoc aj rozhovorom, či po požití psychoaktívnej látky sa objavujú náhle - akútne schizofrénne príznaky (bludné spracovávanie, strata reality, nepriateľské správanie a konanie, ďalšie požívanie psychoaktívnej látky), ktoré trvalo hendikepujú jeho život a trvalo zmenili jeho osobnosť. Časté sú u neho dekompenzácie duševnej poruchy, je preto nevyhnutná trvalá liečba. Vzhľadom na jeho duševný stav je potrebné zmeniť formu ochranného liečenia na ústavnú, nakoľko z vplyvu duševnej poruchy dochádza a došlo i k porušovaniu režimu ambulantnej ochrannej liečby, prerušeniu kontinuity psychiatrických kontrol, ale hlavne poruchovo požíval a preukázateľne aj požíva rôzne psychoaktívne látky (marihuana a pod.), ktoré spúšťajú - zhoršujú príznaky jeho schizofrénnej poruchy.

Aj podľa názoru krajského súdu pri svojom rozhodovaní súd prvého stupňa správne vychádzal zo záverov tohto znaleckého posudku, že sú splnené podmienky na zmenu ochranného psychiatrického liečenia ambulantnou formou, ktoré u C. S. neplní svoj účel. Zo záverov znalca vyplýva, že pobyt C. S. je v súčasnosti nebezpečný pre spoločnosť, keď sa „aktívne“ podieľa na zhoršovaní svojho duševného stavu, pod vplyvom ktorého sa môže dopustiť opätovne činu inak trestného.

Vo výrokovej časti napadnutého uznesenia však krajský súd zistil nesprávnosť, ktorá spočívala v tom, že neboli výslovne konkretizované všetky rozhodnutia súdov, ktorými bolo C. S. uložené ochranné liečenie, resp. zmenená jeho forma. Všetky tieto rozhodnutia musia byť nedielnou súčasťou ďalšieho rozhodnutia súdu, ktorým sa mení forma ochranného liečenia.

Zároveň malo byť vo výroku napadnutého uznesenia použité aj ustanovenie § 74 ods. 2 Tr. zák., nakoľko ochranné liečenie trvá len do tej doby, dokedy to vyžaduje jeho účel.

Tieto nesprávnosti výroku napadnutého uznesenia však, ako už bolo uvedené vyššie, nemali dopad na inak vecne správne rozhodnutie súdu prvého stupňa.

Z takto rozvedených dôvodov preto krajský súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušil, a sám rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu zákon nepripúšťa žiadny ďalší riadny opravný prostriedok.